

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 2 lõike 3, § 12 lõike 2, § 13 lõigete 2 ja 5, § 14 lõike 3, § 15 lõike 2 punktide 1–5 ja lõike 3 punkti 3, § 16 lõike 3, § 19 lõike 2, § 21 lõigete 2 ja 3, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 9 lõike 2, artikli 10 lõike 1 punkti b, artikli 11 lõike 2, artikli 32 lõike 3, artikli 33 lõike 1, artikli 36 lõike 5, artikli 45 lõike 1, artikli 46 lõike 2, artikli 46 lõigete 3 ja 7, artikli 50 lõigete 3 ja 9, artikli 52 lõike 1, ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.06.2014, lk 1–47), artikli 4 lõike 1 punkti b, artikli 12 lõike 2, artikli 13 lõike 2, artiklite 41 ja 42, artikli 45 lõigete 4, 8 ja 10 ning artikli 53 lõike 1 alusel.

Määruste muutmise eesmärk on viia maaeluministri 17. aprilli 2015. a määrusesse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” ja 20. aprilli 2015. a määrusesse nr 34 “Piimalehma, ammlehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus” muudatused, mis põhinevad toetuskava rakendamise esimese aasta tulemustel, Euroopa Komisjoni märkustel ja töögruppides toimunud arutelude tulemustel. Sellega seoses täpsustatakse ja täiendatakse määruse sõnastust. Muudatustega parandatakse järgmisi otsetoetuste elemente: aktiivseks tootjaks olemise tõendamine, põllumajandusliku tegevuse nõuded, harimismeetodite piirangud lämmastikku siduva põllukultuuri kasvualal ja nõuded juriidilisest isikust noore põllumajandustootja toetuse taotlejale.

2015. aasta oli Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika 2013. aasta reformiotsuste rakendamise esimene aasta. Uued otsetoetuste liigid tõid kaasa olulise halduskoormuse kasvu toetuse taotlejatele ja töökoormuse kasvu taotluste menetlejatele, samas ei saanud kõik vajalikud Euroopa Liidu juhendmaterjalid toetuse rakenduslike detailide kohta õigel ajal valmis. Seetõttu esitas Euroopa Komisjon 2015. aasta sügisel liikmesriikidele, sealhulgas Eestile, arvukalt märkusi ja kommentaare. Olukorra selgitamiseks toimusid Euroopa Komisjoni initsiatiivil aasta teises pooles esimese rakendamisaasta kogemuste arutelud eksperdigruppide vormis. Nendel aruteludel jagasid liikmesriikide esindajad oma kogemusi ning Euroopa Komisjon kommenteeris kasutatud lahendusi ja andis soovitusi parimate praktikate laiemaks kasutamiseks.

Määruse eelnõu valmistasid ette ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse otsetoetuste büroo peaspetsialist Veronika Vallner-Kranich (veronika.vallner-kranich@agri.ee, 625 6253), sama büroo peaspetsialist Ragni Koitmaa (ragni.koitmaa@agri.ee, 625 6146) ja sama büroo juhataja Reno Paju (625 6144; reno.paju@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (mari-liis.kivipold@agri.ee, 625 6283). Keeleliselt toimetasad eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialistid Leeni Kohal (leeni.kohal@agri.ee, 625 6165) ja Laura Ojava (laura.ojava@agri.ee, 625 6523).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 2 muudetakse ja lihtsustatakse aktiivse tootja nõudele vastavuse tõendamise võimalusi.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 kohaselt kontrollitakse aktiivseks põllumajandustootjaks olemist taotleja puhul, kes taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal sai otsetoetusi üle 5000 euro või kelle taotluse esitamise aastal eeldatavalt saadav otsetoetuste summa on üle 5000 euro. Kui taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal on taotleja saanud otsetoetusi alla 5000 euro ning ta tegutseb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 lõikes 2 nimetatud välistavasse loetellu kuuluval tegevusalal (haldab lennujaamu, veerajatisi, alalisi spordiväljakuid või puhkealasid, osutab raudtee- või kinnisvarateenuseid või tegeleb üksnes metsamajandamisega), siis tema puhul aktiivse tootja nõudele vastamist ei kontrollita.

Kui taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal on taotleja saanud otsetoetusi üle 5000 euro, siis kontrollitakse tema tegevusala, sest välistavasse loetellu kuuluvatel tegevusaladel tegutsemise korral peab taotleja lisaks tõendama aktiivseks põllumajandustootjaks olemist. Selleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 kohaselt kolm tõendamise võimalust – hinnata taotleja otsetoetuste igaaastase summa protsentuaalset osakaalu tema põllumajanduslikust tegevusest saadud kogutulust, põllumajandusliku tegevuse osa tema majandustegevusest või hinnata tema tegevuse sisu ja äriühingu eesmärki ametlike registrite sissekannete järgi.

Tõendamisviisidest teise (põllumajandusliku tegevuse osa majandustegevusest) puhul on komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 13 kohaselt liikmesriigil võimalus kasutada tõendamise alusena taotleja kasutuses oleva põllumajandusmaa pindala suurust hektarites. Sellest tulenevalt, võttes eeskuju ka teiste liikmesriikide praktikast ja komisjoni soovitudest, asendatakse senine tõendamise võimalus esitada andmed põllumajandusliku tulu kohta võimalusega esitada andmed taotleja kasutuses oleva põllumajandusmaa pindala suuruse kohta hektarites. Taotleja kasutuses olev põllumajandusmaa pindala iseloomustab kõige otsesemalt taotleja põllumajanduslikku tegevust, mistõttu on komisjoni soovitusel võetud selleks näitajaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 lisas 8 toodud keskmine majapidamises kasutuses oleva põllumajandusmaa suurus, mis Eesti puhul on 39 hektarit.

Kolmanda tõendamisviisi puhul saab füüsilisest isikust taotleja tõendada, et tema põhiline tegevus on põllumajanduslik tegevus, kui tema sissetulekutest vähemalt 50% moodustab põllumajanduslikust tegevusest saadud tulu. Füüsilise isiku tulude kontrollimise aluseks on Maksu- ja Tolliametis (edaspidi *MTA*) deklareeritud ja taotlejalt päringu teel saadud andmed. Põllumajandusliku tulu mõiste on avatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artiklis 11 ning andmed põllumajandusliku tulu kohta esitab otsetoetuse taotleja Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) juhul, kui ta pole tõendanud enda aktiivseks tootjaks olemist teiste tõendamisviiside kaudu. Eelkirjeldatud muudatuste kaudu väheneb oluliselt nii otsetoetuse taotlejate halduskoormus kui ka haldusorganite töökoormus, kuna 39 hektari põllumajandusmaa pindala kontrolli on võimalik teha *PRIA* põllumassiivide ja põllumajandustoetuste registri ja taotluse andmete administratiivse kontrolli käigus.

Seega tehakse aktiivse tootja mõistele vastavuse tõendamise osas kaks peamist muudatust. Esiteks saab välistavasse loetellu kuuluval tegevusalal tegutsev ja taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal või taotluse esitamise aastal eeldatavalt üle 5000 euro otsetoetusi saav taotleja tõendada, et tema põllumajanduslik tegevus ei moodusta tühist osa tema majandustegevusest, esitades andmed tema kasutada oleva põllumajandusmaa suuruse kohta.

Põllumajanduslik tegevus ei moodusta tühist osa taotleja majandustegevusest, kui taotleja kasutada on vähemalt 39 hektarit põllumajandusmaad.

Teiseks saab füüsilisest isikust taotleja tõendada, et tema põhiline tegevus on põllumajanduslik tegevus, kui tema sissetulekust vähemalt 50% moodustab põllumajanduslikust tegevusest saadud tulu. Füüsilise isiku tulude kontrollimise aluseks on MTA-s deklareeritud ja taotlejalt päringu teel saadud andmed. Põllumajandusliku tulu mõiste on avatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artiklis 11 ning andmed põllumajandusliku tulu kohta esitab otsetoetuse taotleja PRIA-le juhul, kui ta pole tõendanud enda aktiivseks tootjaks olemist teiste tõendamisviiside kaudu. Eelkirjeldatud muudatuste kaudu väheneb oluliselt nii otsetoetuse taotlejate halduskoormus kui ka haldusorganite töökoormus, kuna 39 hektari põllumajandusmaa pindala kontrolli on võimalik teha PRIA põllumassiivide ja põllumajandustoetuste registri ja taotluse andmete administratiivse kontrolli käigus.

Aktiivse tootja tõendamise kolm võimalust on seega järgmised:

1. Taotleja esitab tõendid selle kohta, et tema iga-aastane otsetoetuste summa moodustab vähemalt 5% tema mittepõllumajandusliku tegevuse kogutulust. Koos taotlusega tuleb esitada andmed oma taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta põllumajandusliku kogutulu kohta (mida PRIA kontrollib raamatupidamisandmete alusel).

Füüsilisest isikust ettevõtja kogutulu kontrollitakse MTA andmete alusel.

Füüsiline isik esitab koos taotlusega andmed, tuues eraldi välja põllumajanduslikust tegevusest saadud tulu.

2. Taotleja esitab tõendid selle kohta, et tema põllumajanduslik tegevus ei moodusta tühist osa tema majandustegevusest ehk et tema kasutuses on vähemalt 39 hektarit põllumajandusmaad.

3. Taotleja esitab tõendid selle kohta, et tema põhitegevus või äriühingu eesmärk on põllumajanduslik tegevus. Füüsiliste isikute puhul kontrollitakse vastavalt MTA ja taotleja esitatud andmetele, kas nende sissetulekust moodustab taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal vähemalt 50% põllumajanduslikust tegevusest saadud tulu.

Soovi korral võib taotleja esitada täiendavaid tõendavaid ja kontrollitavaid asjakohaseid andmeid eespool nimetatud võimaluste alusel aktiivseks põllumajandustootjaks olemise tõendamiseks. PRIA-l on õigus lisatõendite saamiseks vajaduse korral esitada taotlejale järelepärimine.

Eelnõu § 1 punktidega 3 ja 4 muudetakse ja täiendatakse komisjoni selgituste põhjal nõudeid, mis on sätestatud põllumajandusliku tegevuse kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 3 parandatakse sõnastuslikult § 3 lõikeid 1 ja 2. Põllumajandusmaal teostatav põllumajandustegevus tähendab seda, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktile c kasvatatakse või toodetakse seal põllumajandustooteid (sealhulgas koristatakse saaki), peetakse lüpsikarja, aretatakse ja peetakse põllumajandusloomi või hoitakse põllumajandusmaad karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Seetõttu asendatakse nendes kahes lõikes tekstiosa „millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega või mis on karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras“ viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktile c, mis defineerib põllumajandusliku tegevuse tootmise ja põllumajandusmaa hooldamise kaudu.

Eelnõu § 1 punktiga 4 sõnastatakse esmalt põllumajandusmaa hooldamise nõuete paragrahv ümber põllumajandusliku tegevuse nõuete paragrahviks, kus eraldi käsitletakse põllumajandustoodete kasvatamise või tootmise (vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunktile i) ja põllumajandusmaa hooldamisega (vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunktile ii) seotud tegevusi. Paragrahvis sätestatakse nõuded tegevuste kohta, mida tehakse põllumajandusliku tootmise ja põllumajandusmaa hooldamise raames, et saavutada

põllumajandusmaa vastavus § 3 lõikes 2 sätestatud nõudele, mille kohaselt peab põllumajandusmaal olema välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad peab olema võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta. Vastavalt Euroopa Komisjoni märkustele ei ole lubatud tootmistegevusele lisanõudeid kehtestada, nagu seda on võimalik teha põllumajandusmaa hooldamise puhul. Selleks, et eristada tootmistegevust hooldamistegevusest, on Euroopa Komisjon väljendanud seisukohta, et visuaalseks tuvastamiseks võivad liikmesriigid rohumaade puhul kindlaks määrata konkreetse tähtpäeva, mis ajaks peab vastavus § 3 lõike 2 nõudele olema tuvastatud, ning et põllumajanduslik tootmistegevus on toimunud, kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid ja loomakasvatuse tehnoloogiaid.

Määruse § 4 lõikega 1 sätestatakse, millal vastab põllumajandusmaa § 3 lõikes 2 sätestatud nõudele, kui põllumajandusmaal tegeletakse põllumajandusliku tootmisega, ehk millal on põllumajanduslikuks tootmiseks kasutataval põllumajandusmaal välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad on võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta.

Põllumajandustoodete kasvatamine või tootmine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunkti i kohaselt põllumajanduslik tegevus. Liikmesriigile ei ole antud volitust kehtestada konkreetsemaid lisanõudeid põllumajandustootmise iseloomu või intensiivsuse kohta, v.a kohalikest kliima- ja mullastikutingimustest, tavapärasest kohalikust agrotehnilisest praktikast ja loomakasvatuse tehnoloogiast lähtudes. Seetõttu nähakse ette, et põllumajandusmaa vastab § 3 lõikes 2 sätestatud nõudele, kui eelnimetatud tegevuste puhul kasutatakse kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid ja loomakasvatuse tehnoloogiaid.

Määruse § 4 lõikega 2 sätestatakse, milliseid tegevusi peab tegema hooldataval põllumajandusmaal, et see vastaks § 3 lõikes 2 sätestatud nõudele. Põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ilma tavapärasest erinevaid põllumajandusmeetodeid või -masinaid vajava ettevalmistava tegevuseta on vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunktile ii rohumaad või sööti jäetud maa hooldamine, kui seda vegetatsiooniperioodi jooksul niidetakse või hooldatakse muul viisil ja selle tulemusena tekkinud niide koos hekseldatud rohuga ka kokku kogutakse. Vajaduse korral tuleb rohumaad, millel karjatatakse loomi, üle niita, et saavutada niitmisega sarnane tulemus.

Hooldamistegevuse sõnastuses ei käsitleta hekseldamist, vaid see hooldamistegevus on eraldi vaadeldav kui muu hooldamisviis, mis annab niitmisega sarnase tulemuse. Hekseldamine põllumajandusmaa hooldamisviisina on endiselt lubatud, aga selle tulemusena tekkinud hekseldatud rohi tuleb kokku koguda. Põllumajanduslik tegevus põllumajandusmaa hooldamise tähenduses peab toimuma selliselt, et oleks välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad oleks võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakulusid tegemata.

Määruse § 4 lõikega 3 täpsustatakse lõiget 1 ja sätestatakse põllumajanduskultuuri hiliseim külvamise, mahapanemise või istutamise tähtpäev. 15. juuni on hiliseima külvitähtpäevana sätestatud Eesti liitumislepingus Euroopa Liiduga ja on sarnasena kehtinud ka eelnevatel aastatel otsetoetuste ning maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete osana. Kui põllumajanduskultuuri ei kasvatata, siis peab põllumajandusmaad hoidma sama tähtpäeva seisuga kesas.

Määruse § 4 lõikega 4 täpsustatakse lõiget 2 ja sätestatakse põllumajandusmaa hiliseim hooldamise tähtpäev, milleks on taotluse esitamise aasta 10. august. Selleks tähtpäevaks peab olema põllumajandusmaa niidetud või hooldatud muul viisil, mis annab niitmisega sarnase

tulemuse, ning niide, sealhulgas hekseldatud rohi peab olema kokku kogutud. Rohumaade ja sööti jäetud maade hooldamise eesmärk on põllumajandusmaa kui põhilise tootmisvahendi väärtuse säilitamine ajal, kui seda maad ajutiselt aktiivseks tootmistevõimeks (põllumajandusloomade karjatamiseks, rohusööda tootmiseks või põllumajanduskultuuride kasvatamiseks) ei kasutata. Põllumajandusmaad, mida pole määratletud ökoalana, aga mis on sööti jäetud maa, kus kasvab looduslik taimkate, peab hooldama selliselt, et seda maad oleks võimalik järgmisel kasvuperioodil kasutusele võtta põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakulusid tegemata.

Loomi tuleb pidada ja karjatada rohumaal viisil, mis annab põllumajandusmaa hooldamise seisukohast rohumaad niitmise sarnase tulemuse. Selleks tuleb rohumaadel loomi karjatada piisava loomkoormusega. Soovituslik loomkoormus rohumaad hooldamiseks on üldjuhul vähemalt 0,5 loomühikut ühe hektari kohta. Erinevate loomkoormuste arvestamise väärtused on nimetatud põllumajandusministri 14. juuli 2014. a määruse nr 71 „Eri tüüpi sõnniku toitainete sisalduse arvestuslikud väärtused, sõnnikuhoidlate mahu arvutamise meetodika ja põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid” lisas 9, mille kohaselt näiteks piimalehma puhul on loomkoormus 1,0 ja lamba (koos kuni üheaastase tallega) 0,21 loomühikut hektari kohta. Kui loomade karjatamine ei võimalda niitmise sarnast tulemust saavutada ehk kui loomad ei ole karjamaad ühtlaselt puhtaks söönud, tuleb karjamaad hooldamise nõude täitmiseks üle niita ja niide koos hekseldatud rohuga kokku koguda. Karjatavate rohumaade puhul hindab kohapealne kontroll, kas karjatamine on toimunud piisava koormusega, mis tagaks visuaalselt tuvastatava heas korras hoitud põllumajandusmaa. Kui rohumaad on põllumajandusliku tegevuse nõuete kohaselt piisava loomkoormusega karjatatud (annab niitmise sarnase tulemuse), seejuures jäljed karjatamisest on visuaalselt tuvastatavad, siis on ka hekseldamine järelhooldusena lubatud. Kui põllumajandusmaal on põllumajandusliku tegevuse nõuete kohaselt toimunud rohu sileerimine ja seda on visuaalselt võimalik tuvastada, siis on ka hekseldamine järelhooldusena lubatud.

Kui loomkoormus on liiga vähene ja olulisel osal maa-alast ei ole karjatamine üldse tuvastatav, siis hinnatakse kohapealse kontrolli käigus 10. augusti seisuga seda rohumaad hooldamise toetusõiguslikkuse nõuetele vastavuse seisukohalt. Kaitstaval loodusobjektidel asuval rohumaal on vastav tähtpäev 20. august ja mesilaste korjealaks oleval rohumaal 15. september.

Määruse § 4 lõikega 5 sätestatakse looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktis 1, 2, 4 või 5 nimetatud kaitstaval loodusobjektidel asuva rohumaad (sh püsirohumaad) hooldamise tähtaeg. Tavapärase 10. augusti asemel peab kõnealune rohumaad olema niidetud või muul viisil hooldatud ja selle tulemusena tekkinud niide ja hekseldatud rohi kokku kogutud hiljemalt 20. augustil. Muus osas on nõuded samad nagu lõikes 4 sätestatud põllumajandusmaa hooldamise nõuded.

Määruse § 4 lõikega 6 sätestatakse mitmeaastaste korjetaimedega rajatud põllumaa hooldamise kohta hilisem tähtpäev. Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse nõuete järgi tuleb korjetaimi kasvatada kuni kohustuseaasta 15. augustini, kuna mesilased kasvatavad suve jooksul peres mitu kurna töölisi ja leskesid ehk isasmesilasi ning vajavad seetõttu õistaimi pikema perioodi vältel, et saada õietolmust vajalikke valke ja rasvu ning õienektarit süsivesikuid. Seetõttu on mitmeaastaste korjetaimedega rajatud põllumaa hooldamise kohta sätestatud hilisem tähtpäev võrreldes rohumaad hooldamise üldise tähtpäevaga (10. august). Mitmeaastaste korjetaimedega rajatud põld, mille kohta taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse elluviimise eest, peab olema põllu rajamisele järgnevalt kalendriaastast alates niidetud või muul viisil hooldatud hiljemalt 15. septembril. Maaeluministri 29. aprilli 2015. a määruse nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus“ mesilaste korjealade rajamise lisategevuse nõuete kohaselt tuleb mitmeaastaseid korjetaimi, mida ei kasutata pärast 15. augustit haljasväetiseks, külviaastale järgnevalt kalendriaastast alates niita või hekseldada ajavahemikul 16. august kuni 15. september.

Määruse § 4 lõikega 7 sätestatakse, et põllumajanduslik tegevus (nii põllumajanduslik tootmine kui ka põllumajandusmaa hooldamine) peab toimuma selliselt, et põllumajandusmaa vastavus § 3 lõikes 2 sätestatud nõudele oleks ka visuaalselt tuvastatav kogu taotlusel märgitud põllumajandusmaal. Paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud nõude kohaselt peab põllumajandusmaal olema välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad peab olema võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta.

Lisaks sätestatakse tähtpäevad, millal rohumaal peavad mõlemad põllumajandusliku tegevuse hulka kuuluvad tegevused olema visuaalselt tuvastatavad. Need tähtpäevad on nimetatud §-des 4–6. Kui rohumaal toimub põllumajanduslik tootmine (näiteks rohu niitmine sileerimiseks või põllumajandusloomade karjatamine) või hooldamine (niitmine ning niite ja hekseldatud rohu kokku kogumine või loomade karjatamine, mis annab niitmise sarnase tulemuse), siis peab see olema visuaalselt tuvastatav hiljemalt 10. augustil ja kaitstaval loodusobjektidel asuval rohumaal hiljemalt 20. augustil. Mesilaste korjealaks oleval rohumaal peab põllumajanduslik tegevus olema visuaalselt tuvastatav hiljemalt 15. septembril. Ka järgnevatel paragrahvides nimetatud erisuste korral peab põllumajanduslik tegevus olema tuvastatav nendes paragrahvides sätestatud tähtpäevadel.

Teiseks asendatakse **eelnõu § 1 punktiga 4** rohumaalt niite koristamise üksikasju reguleeriv paragrahv põllumajanduslikule tegevusele esitatavate nõuete erisusi reguleeriva §-ga 5 ja seda seoses hekseldatud rohu kokku kogumata jätmise piiramisega. Varasem rohumaal niite ja heksli koristamist reguleerinud § 5 kaotab kehtivuse. Muudatuse põhjus ulatub tagasi otsetoetuste lahti sidumisse konkreetse põllumajanduskultuuri või põllumajanduslooma kasvatamisest. Seetõttu ei ole lubatud kehtestada ka erisusi erinevast maakasutusviisist või kasutatava põllumajandusmaa suurusest lähtudes. Võttes arvesse esimesel rakendusaastal ilmnenud asjaolusid ja Euroopa Komisjoni märkusi erisuste kohta seoses taotleja tootmistegevuse või majapidamises kasutatava põllumaa suurusega, piiratakse käesoleva määrusega alates 2016. aastast oluliselt põllumajandusmaa hooldamisel hekseldatud rohu kokku kogumata jätmise võimalust. Seni kehtinud hekseldatud rohu kokku kogumata jätmise pindalalised piirangud, mille kohaselt võis hekseldatud rohu jätta maha kuni kümnel hektaril põllumajandusmaal ja maakasutajad, kelle kasutuses oli üle kümne hektari põllumajandusmaad, võisid kümnet hektarit ületavast põllumajandusmaa osast veel kuni kümnel protsendil hekseldatud rohu maha jätta, kaotavad kehtivuse.

Määruse § 5 lõikega 1 sätestatakse erisus ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-aladena määratletud kesa suhtes. Kesa ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alana määratlemise nõuded on sätestatud määruse § 13 lõikes 5 ning nende kohaselt ei ole seal põllumajanduslik tegevus enne 15. augustit lubatud, mistõttu ei saa kesa suhtes kohaldada § 4 lõigetes 3–5 sätestatud põllumajanduskultuuri külvamise ja hooldamise tähtpäevi.

Määruse § 5 lõikes 2 sätestatakse teatud põllumajandusmaade hooldamise erisused. Paragrahvi 4 lõigetes 4 ja 5 sätestatud hooldamise nõudeid ja tähtpäevi ei kohaldata mis tahes põllumajanduslikuks tootmistegevuseks kasutatava põllumajandusmaa kohta, sealhulgas rohumaal selle rajamise aastal, kuni 3-aastase külvikorrasüsteemiga hõlmatud lühiajalise rohumaal selle kasvatamise aastal, samuti heinaseemne ja heintaimede energiakultuurina kasvatamise korral. Lõikes 2 on esitatud lahtine loetelu põllumajandusmaadest, mida kasutatakse põllumajanduslikuks tootmistegevuseks ja millele ei kohaldu § 4 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuded. Eelnimetatud nõuded ei kohaldu ka muu põllumajandusmaa kohta, millel tegeletakse põllumajandusliku tootmisega.

Taotluse esitamise aastal rajatud rohumaal (nii püsirohumaal kui ka lühiajaline rohumaal) ei ole rohu kasv nii suur, et oleks põhjendatud selle maa kindlaks tähtpäevaks niitmine, ja seetõttu peab põllumajandustootjatele jääma vabadus maad hooldada vastavalt tegelikule taimekasvule sobival ajal ja viisil. Kuni 3-aastase külvikorrasüsteemiga hõlmatud lühiajalise rohumaal, kelle kasutuses oli üle kümne hektari põllumajandusmaad, võisid kümnet hektarit ületavast põllumajandusmaa osast veel kuni kümnel protsendil hekseldatud rohu maha jätta, kaotavad kehtivuse.

millel kasvatatakse põllumajanduskultuuri haljasväetisena kasutamise eesmärgil, kehtestatakse erisus nii tava- kui ka mahetootmisest lähtuvalt.

Põllumajandustootjatel, kes kasutavad lühiajalist rohumaad tootmistegevuse osana intensiivse viljeluse vahepeal põllumajandusmaa taastumise, väetamise ja külvikorra järgimisest tulenevalt, on võimalus seda maad hooldada vastavalt vajadusele lähtudes majandi tootmisplaanist, märkides taotlusele HK (haljaskesa) veerus 11 või kuni 3-aastane külvikorras oleva rohumaa sümboliga X veerus 21. Sellise lühiajalise rohumaa hooldamise tähtpäeva, mille taimik küntakse taotluse esitamise aastal sisse, ei ole kehtestatud, kuna seda niidetakse vastavalt vajadusele ja piisaval ajal enne sisseküündi. Põllumajandusmaa puhul, millel kasvatatakse heintaimi heinaseemne tootmiseks, ei ole vajalik niitmise tähtpäeva kehtestada, kuna niitmise vajadus sõltub seemnete valmimise ajast. Energiakultuuriks kasvatatavate heintaimedega põllumajandusmaa hooldamisel tuleb lähtuda kasutatavast põllumajanduskultuurist. Eespool nimetatud põllumajanduslikke tegevusi peab olema võimalik tuvastada visuaalselt ja vajaduse korral tuleb kontrollimiseks kasutada ka põlluraamatut.

Määruse § 5 lõikega 3 sätestatakse püsirohumaa hooldamise erisus „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antava keskkonnasõbraliku majandamise toetusest lähtuvalt. Kui taotleja taotleb meetme „Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede” tegevuse liigi „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus” toetust, võib ta alates keskkonnasõbraliku majandamise toetuse teisest kohustuseaastast põllulindude soodustamiseks jätta püsirohumaa üle aasta niitmata või muul viisil hooldamata ulatuses, mis on võrdne keskkonnasõbraliku majandamise toetuse toetusõigusliku maa pindalaga.

Määruse § 5 lõikega 4 sätestatakse erisus põllumajandusmaa hooldamise nõuete kohta. Nimelt võib erandina § 4 lõikes 2 sätestatud põllumajandusliku tegevuse (põllumajandusmaa hooldamise) korral jätta hekseldatud rohu kokku kogumata kuni 15 protsendil taotleja kasutuses olevast toetusõiguslikust põllumajandusmaast, mille kohta taotletakse toetust. Seejuures ei võeta käesoleva erisuse hindamise aluseks põllupõhist lähenemist, kuid arvestatakse asjaoluga, et tavapäraselt on heksli maksimaalne pikkus kuni 20 cm ja hekseldamise kõrgus maksimaalselt kuni 12 cm. Toetusõiguslik on põllumajandusmaa, kus täidetakse §-des 3–8 nimetatud asjaomaseid nõudeid.

Selle erisuse kehtestamisel on arvestatud Eesti kliima ja bioloogilise mitmekesisuse eripäraga. Võttes arvesse kliimatilisi tingimusi, siis vihmane suvi ei ole harukordne nähtus, mis võib piirkonniti, eriti madalamatel maadel, kaasa tuua raskemate põllumajandusmasinate kinnijäämise. Sellisel juhul ei ole võimalik niidetud rohumassi kokku koguda ega põllult eemaldada ilma pinnast kahjustamata. Eriti tundlikud on selles osas turvasmuldadega alad. Seetõttu antakse põllumajandustootjatele puhvrina võimalus otsustada, millist hooldusvõtet sellisel põllumajandusmaal kasutada, et hoida põllumajandusmaa karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Teiseks põhjuseks erandi kehtestamisel on paljude väikeste püsirohumaa massiivide olemasolu, kus küll täidetakse põllu suuruse ja taotluse alampiiri nõudeid, kuid täieliku hekseldatud rohu põllult äraveo nõude kehtestamine on selliseid väikseid rohumaid kasutavatele põllumajandustootjatele pigem liiga kulukas ja see võib omakorda päädida põllumajandusmaade käibest välja minemisega, mis on halb nii põllumajandusele kui ka bioloogilisele elurikkusele.

Määruse § 5 lõike 5 kohaselt lubatakse püsirohumaad hekseldada alates 5. juulist. Põllumaa ja maa, millel kasvatatakse püskikultuure, hekseldamise teel hooldamise kohta ei ole kehtestatud kuupäeva, alates millest maad sellisel viisil hooldada on lubatud. Püsirohumaa puhul on sellise erisuse kehtestamise eesmärk säilitada püsirohumaa elurikkust ja mitte ohustada erinevate loomade, lindude ja putukate elupaiku.

Kolmandaks sõnastatakse **eelnõu § 1 punktiga 6** ümber määruse § 6, et tagada ühetaoline ülesehitus §-ga 4. Viljapuude ja marjapõõsaste võraaluste ja reavahede hooldamiseks Euroopa

Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunkt ii kohase põllumajandusliku tegevuse korral peab toimuma niitmine või muul viisil hooldamine, mis annab niitmiseiga sarnase tulemuse, ja niide, sealhulgas hekseldatud rohi, peab olema kokku kogutud hiljemalt 10. augustil ja kaitstaval loodusobjektidel asuval põllumajandusmaal kasvavate viljapuude ja marjapõõsaste puhul hiljemalt 20. augustil.

Viljapuude ja marjapõõsaste kasvatamine loetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c alapunktis i nimetatud põllumajandusliku tegevuse tähenduses tootmistegevuseks, kui sellel maal on tuvastatav maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 33 „Puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus“ §-s 3 sätestatud istutustihedus. Lisaks peab olema tuvastatav kasvatatavate puude ja põõsaste võrade hooldatus. Sel juhul on viljapuude ja marjapõõsaste võraaluseid ja reavahesid lubatud järelhooldusena ka hekseldada. Kui viljapuud ühel aastal saaki ei anna, aga on tuvastatav, et maad, millel viljapuud kasvavad, kasutatakse aktiivseks tootmistegevuseks (vastab eelviidatud istutustihedusele ning võrad on kärbitud ja hooldatud), siis on n-ö vaheaasta puhul ikkagi tegemist tootmistegevusega ja sel juhul võib tootja seal järelhooldusena reavahesid hekseldada, kuna tema põhitegevuseks on ikkagi tootmine.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse määrust selliselt, et oleks üheselt arusaadav, millised tagajärjed otsetoetuste saamise jaoks toob kaasa see, kui poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse taotleja ei täida poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõudeid või täidab neid osaliselt.

Punktiga 5 täpsustatakse, milliste maaeluministri 22. aprilli 2015. a määruses nr 38 „Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 38*) nõuete täitmisel loetakse selle määruse §-des 4–6 sätestatud nõuded täidetuks. Kuna määruses nr 38 sätestatud nõuete täitmine võib minna vastuollu selle määruse paragrahvides 4–6 sätestatud nõuete täitmisega, on sellise olukorra vältimiseks antud põllumajandustootjale võimalus valida, kas täita käesoleva määruse §-de 4–6 nõudeid või määruse nr 38 asjakohaseid nõudeid. Seejuures loetakse otsetoetuse saamise tingimused täidetuks vaid siis, kui määruse nr 38 asjakohased nõuded on täidetud korrektselt, mistõttu ei ole otsetoetuse saamise tingimused täidetud, kui määruse nr 38 § 8 lõikes 1, 6 ja 8, § 9 lõikes 2 ja § 10 lõikes 3 nimetatud nõudeid ei ole täidetud või on neid täidetud osaliselt.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse § 12 lõikega 8, mis sätestab, et riigi tasemel püsirohumaad säilitamise kohustuse üle peab arvestust PRIA vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artiklile 45. Juhul, kui selgub, et püsirohumaad absoluutväärtus on riigi tasemel vähenenud üle komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 641/2014 artiklis 11 sätestatud piirmäära ning püsirohumaad suhtarv on võrdlusarvuga võrreldes vähenenud üle 4%, avalikustab PRIA vastava teabe oma veebilehel ning teavitab põllumajandustootjaid, kellel on püsirohumaad säilitamise kohustus.

Ühtse pindalatoetuse (edaspidi *ÜPT*) ning kliima- ja keskkonnatoetuse (nn *rohestamise toetus*) taotlejale on kehtiva määruse sama paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustus säilitada püsirohumaad pindala (sh keskkonnatundlike püsirohumaade pindala) ulatuses, mis on võrdne taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal esitatud taotlusele märgitud püsirohumaad pindalaga. Uute meetmete, sh rohestamise nõuete esimese rakendusaasta käigus on PRIA analüüsinud 2015. a taotlustes esitatud andmeid püsirohumaad suhtarvu säilitamise kohustuse täitmise hindamiseks ning on ilmnenu, et suur osa põllumajandustootjatest on selliste maade kasutust muutnud, mistõttu on oht, et peatselt võib Eesti riigi tasandil püsirohumaade säilitamiseks ettenähtud suhtarv lubatud piirmäärast suuremaks osutada, ehk püsirohumaad pindala suhtarv kogu põllumajandusmaa pindalasse võib väheneda üle 5% ning taotlejatel tekib kohustus püsirohumaad tagasi rajada.

Selleks, et tagada suhtarvu säilimine riigi tasandil ja vältida olukorda, kus põllumajandustootjad peavad hakkama püsirohumaid tagasi rajama, kehtestatakse nn *varajase hoiatamise süsteem*, mille abil on PRIA-l võimalik eelnevalt, so suhtarvu vähemalt 4% vähenemise korral hoiatada sellest põllumajandustootjaid ja teavitada neid kohustusest mitte muuta püsirohumaade kasutusotsarvet. PRIA avalikustab ja teeb vastava teabe kättesaadavaks ka oma veebilehel. Põllumajandustootjatele saadetakse teave vajalike meetmete kasutusele võtmise vajadusest e-posti aadressile või selle puudumisel taotleja poolt esitatud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris olevale ametlikule postiaadressile.

Varajase hoiatamise süsteemi abil on võimalik riskivabamalt hoida ja säilitada riigi tasemel kehtestatud püsirohumaade suhtarvu. Sellise paindliku süsteemi sisseviimine aitab ka taotlejatel ettevõtte majandamisel arvestada juba varasemalt võimalike piirangutega, nt talivilja kasvatamisega seotud asjaoludega jne. Siiski võttes arvesse põllumajanduse head tava ning tavapäraseid harimispraktikaid, võib selliste maade üles kündmine teatud juhtudel osutuda vajalikuks. Seetõttu on lubatud püsirohumaad üles künda ainult juhtudel, kui taotlejal on võimalik taotluse esitamise aastal vähemalt sama pindala ulatuses asendada üles küntud püsirohumaad muu rohumaaga, näiteks lühiajalise rohumaaga, mis Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktis h tähenduses on käsitatav püsirohumaana.

Samuti on lubatud püsirohumaade uuendamine heinaseemnete segu külvamisega, mis ei katkesta püsirohumaade vanuse arvestamisel aastate järgnevust ja mida saab endiselt käsitada püsirohumaana. Segud, mis ei katkesta rohumaade vanuse hulka arvestatavate aastate järgnevust, võivad olla näiteks: kõrreliste rohumaade (vähemalt 80% kõrrelisi), muu heintaimede segu, liblikõieliste ja kõrreliste segu (30–80% liblikõielisi), liblikõieliste ja muude põllumajanduskultuuride segu (30–80% liblikõielisi), muud liblikõielised (vähemalt 80% liblikõielisi, kuni 20% heintaimi), valge ristik "Jõgeva 4" segus aasnurmikaga (mõlemat 50%). Rohumaade vanuse arvestamine peatub, kui kesas hoitav maa määratletakse ökoalana.

Püsirohumaade säilitamist kontrollitakse igal aastal taotleja poolt taotluses deklareeritud püsirohumaade pindala alusel. Samuti on iga-aastaselt taotluse ettekirjel näidatud kindlakstehtud pindala, sh püsirohumaade pindala nende taotlejate osas, kelle juures tehti kohapealne kontroll, mille käigus taotleja saab vajaduse korral teha muudatusi või kinnitada olemasolevat pindala, mille ulatuses püsirohumaade säilitamise kohustust tuleb täita. Ka on PRIA igal aastal koostanud nimekirjad taotleja poolt tema taotluses näidatud püsirohumaade pindalaga ning avalikustanud need oma veebilehel. Seal on võimalik igal taotlejal vajaduse korral kontrollida ja jälgida individuaalse kohustuse suurust.

Eelnõu § 1 punktidega 7 ja 8 muudetakse § 13 lõiget 7 ning täiendatakse sama paragrahvi lõikega 7¹. Nimetatud sätetega täpsustatakse lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri kasvatamiseks ettenähtud nõudeid põllumaal ning lubatud tegevusi pärast lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri kasvatamist. Tootmispiiranguid ei seata ökoalana määratletud põllumaale, millel kasvatatakse lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure, mistõttu kogu kasvuperioodi (so põllumajanduskultuuride mitmekesistamise tava raames sätestatud ajavahemik 15.06–15.08) jooksul on lubatud saagikoristus ning niitmine ja niite kokku kogumine. Kuna eespool nimetatud põllumajanduskultuuride kasvatamisel ettenähtud perioodi jooksul on küll lubatud saagikoristus, tuleb silmas pidada, et pärast saagikoristust ei ole siiski lubatud taimiku sisse kündmine. Küll aga kehtib ökoalade puhul nõue, et lõikes 6 nimetatud lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure tuleb kasvatada puhaskultuurina. Juhul, kui neid põllumajanduskultuure kasvatatakse ka segus muude põllumajanduskultuuridega, nagu teravili või kõrrelised, ei arvestata neid alasid ökoaladena ning nõude täitmata jätmise eest vähendatakse kliima- ja keskkonnatoetuse toetusõiguslikku pindala.

Eespool nimetatud aladel ei ole lubatud enne taotluse esitamise aasta 15. oktoobrit taimikut sisse künda ega kasutada muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise, nagu freesimine,

randaalimine, kultiveerimine, kobestamine jne, kuna need võivad sügisel suurendada lämmastiku leostumise ohtu. Paljud põllumajandustootjad kasvatavad lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure eesmärgiga rikastada mullastikku, mille järel kasvatatakse taliviljasid. Sel juhul on tegemist tavapärase harimispraktikaga, mida ei ole otstarbekas piirata. Seega muudatuse kohaselt on vaid neil põllumajandustootjail, kes peale lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvatamist kasvatavad talivilja, lubatud kasutada kõiki eespool nimetatud mullaharimisviise ka enne 15. oktoobrit.

Lisaks on veeseaduse §-s 29 sätestatud veekaitsevööndid, kus lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure kasvatada ei tohi. Veeseaduse kohaselt on veekaitsevööndi ulatus tavalisest veepiirist järgmine:

- 1) Läänemerel, Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning Võrtsjärvel – 20 m;
- 2) teistel järvedel, veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel – 10 m;
- 3) maaparandussüsteemide eesvooludel valgalaga alla 10 km² – 1 m.

Tavaline veepiir on selle määruse tähenduses põhikaardil märgitud veekogu piir.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse määruse § 14. Muudatus on tingitud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 49 muudatusest, millega antakse liikmesriigile võimalus noore põllumajandustootjana käsitada sellist juriidilist isikut, kelle üle teevad kontrolli 100-protsendiliselt noored. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2016/141, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) nr 639/2014 seoses noorte põllumajandustootjate toetuse ja vabatahtliku tootmiskohustusega seotud toetuse maksmist käsitlevate teatavate sätetega ja kehtestatakse erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 53 lõikest 6 (ELT L 28, 04.02.2016, lk 2–7), kehtestatakse erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 53 lõikest 6. Kui liikmesriik rakendab esimeses lõigus sätestatud erandit, peab ta otsustama, kas nõuda, et noor põllumajandustootja peab üksi tegema kontrolli juriidilise isiku või füüsiliste isikute rühma üle, kes on juba saanud toetust noorte põllumajandustootjate kava raames aastatel, mis eelnesid aastale, mil hakatakse erandit rakendada ja mil noor põllumajandustootja või noored põllumajandustootjad tegi(d) kontrolli koos põllumajandustootjatega, kes ei olnud noored põllumajandustootjad.

Eesti on otsustanud erandit rakendada ja kehtestada nõude, mille kohaselt peavad juriidilisest isikust noore põllumajandustootja toetuse taotleja puhul tõhusat ja pikaajalist kontrolli tegema ainult noored põllumajandustootjad. 2015. aastal noore põllumajandustootja toetust saanud äriühingud, sihtasutused ja mittetulundusühingud, kelle omanike ja juhatuse ringis ei olnud ainult noored põllumajandustootjad, saavad teha muudatusi omanike ja juhatuse ringis. Sellisel juhul on võimalus edaspidi saada noore põllumajandustootja toetust ning viieaastase perioodi arvestuses jääb endiselt kehtima 2015. aastal määratud aasta, millest hakatakse lugema 5-aastast perioodi, millal on võimalik toetust taotleda. Euroopa Komisjon on välja toonud, et liikmesriikidel on parem otsustada tõhusa ja pikaajalise kontrolli tegemise üle, võttes arvesse toetuskava tõhusust ja kättesaadavust, riiklikke olusid ja kontrollide halduskoormuse vähendamise võimalusi. See võimalus laseb liikmesriikidel paremini kokku sobitada erinevate toetuskavade raames antavaid noorte põllumajandustootjate toetuse kättesaadavust käsitlevaid sätteid määruses (EL) nr 1307/2013 (noore põllumajandustootja toetus) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1305/2013 („Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ raames antakse noortele põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetust). MAKi raames antava toetuse puhul peab taotluse esitamise ajal olema taotleja noorem kui 40 aastat või peavad kõik tema osanikud ja juhatuse liikmed olema nooremad kui 40 aastat ehk äriühing peab täielikult kuuluma noortele põllumajandustootjatele. Kuna ka komisjon on sellele tähelepanu juhtinud, muudetakse noore põllumajandustootja otsetoetuse andmise tingimusi sarnasemaks MAKi raames antava noortele põllumajandustootjatele suunatud toetusega.

Noore põllumajandustootja toetuse puhul on tegemist üheaastase toetusega, mille puhul ei teki taotlejal mitmeaastast kohustust. Noore põllumajandustootja toetust on võimalik maksta taotlejale põllumajandusliku majapidamise asutamisel maksimaalselt viiel esimesel aastal. Seega kehtestatakse nõue selliselt, et noore põllumajandustootja toetust saab taotleda vaid juhul, kui mittetulundusühingu või sihtasutuse liikmeteks on noor(ed) põllumajandustootja(d) või kui äriühingu (äriühingute § 2 lõike 1 tähenduses täisühing, usaldusühing, osahing, aktsiaselts ja tulundusühistu) osakutest osahinguga ja tulundusühistu puhul või aktsiatest aktsiaseltsi puhul kuuluvad kõik noore(te)le põllumajandustootja(te)le ja äriühingu juhatusse kuuluvad samuti ainult osanikud või aktsionärid.

Samuti on toetuse taotlemise eelduseks, et kõik mittetulundusühingu liikmed ja sihtasutuse nõukogu liikmed vastavad noored põllumajandustootja nõuetele. Need äriühingud, sihtasutused ja mittetulundusühingud, kes 2015. aastal said noore põllumajandustootja toetust, kuid alates 2016. aastast enam ei vasta noore põllumajandustootja toetuse tingimustele, saavad teha muudatusi omanike ja juhatuse ringis. Peale muudatuste tegemist on juba 2016. aastal võimalik edasi saada noore põllumajandustootja toetust ning viieaastase perioodi arvestamise puhul jääb kehtima 2015. aastal määratud aasta, millest hakatakse lugema 5-aastast perioodi, millal on võimalik toetust taotleda. Muudatuse peamiseks põhjuseks on toetuse sihipärasem kasutamine ehk muudatusega suunatakse toetus ainult noortele põllumajandusega alustavatele füüsilistele isikutele, FIE-dele, äriühingutele, sihtasutustele ja mittetulundusühingutele. Seega jäävad toetuse sihtgrupist välja äriühingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused, kelle liikmete, nõukogu liikmete, osanike või aktsionäride hulgas on määruse 1307/2013 artikli 50 lõikele 2 mitte vastavaid isikuid ehk äriühingu, sihtasutuse või mittetulundusühingu hulgas on liikmeid, osanikke või aktsionäre, kes ei ole noored määruse 1307/2013 artikli 50 lõike 2 tähenduses.

Määruse § 14 lõige 1 sätestab, et noore põllumajandustootja toetust võib taotleda taotleja, kes taotleb ÜPT-d ning kliima- ja keskkonna toetust, vastab §-s 2 sätestatud nõuetele, täidab §-s 8 sätestatud nõudeid ning vastab:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 lõikes 2 sätestatud nõuetele või
- 2) komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artiklis 49 sätestatud nõuetele.

Määruse §-s 2 on sätestatud nõuded otsetoetuste taotlejate kohta ja §-s 8 on sätestatud nõuetele vastavuse nõuded. Mõlemas paragrahvis sätestatud nõuded on otsetoetuste saamise üldised nõuded, mida peavad täitma kõik otsetoetuste taotlejad.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 lõike 2 kohaselt on noor põllumajandustootja füüsiline isik, kes asub esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina või kes on asutanud põllumajandusliku majapidamise viis aastat enne seda, kui ta esitas esimest korda ÜPT taotluse. Taotluse esitamise aastal peab noor põllumajandustootja olema kuni 40-aastane (esimesel taotluse esitamise aastal ei tohi saada 41 aastat vanaks) ning ta peab taotlema ÜPT-d.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artiklis 49 on sätestatud nõuded juriidiliste isikute kohta, kes soovivad taotleda noore põllumajandustootja toetust. Selle kohaselt peab noor põllumajandustootja omama tõhusat ja pikaajalist kontrolli juriidilise isiku või füüsiliste isikute rühma üle, ta peab otsustama juriidilise juhtimise ja tulude üle ning vastutama finantsriskide eest igal toetuse taotlemise aastal.

Toetust makstakse füüsilise isiku ja füüsilisest isikust ettevõtja puhul kuni viis aastat alates toetuse taotluse esitamise kuupäevast ja juriidilise isiku puhul kuni viis aastat alates põllumajandusliku majapidamise rajamise kuupäevast. Füüsiliste isikute, füüsilisest isikust ettevõtjate ja juriidiliste isikute puhul võetakse viie aasta perioodi arvestamisel arvesse kõik põllumajanduslikud pindala- ja loomatoetused, mida on taotletud, samuti kontrollitakse põllumajandusloomade registrist taotleja varasemat põllumajanduslikku tegevust

loomapidajana. Viie aasta perioodi lühendatakse nende aastate arvu võrra, mis jäävad põllumajandusliku majapidamise rajamisest, varasemast pindala- ja loomatoetuste taotlemisest ning loomapidamisega alustamisest kuni noore põllumajandustootja toetuse taotlemiseni.

Juhul, kui äriregistris muudetakse äriühingu tegevusala, siis hakatakse viieaastast perioodi arvestama alates ajast, mil äriregistris muudeti tegevusala põllumajanduseks (EMTAK kood A01 Taime-, ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad või selle alajaotused, välja arvatud alajaotuses 7 nimetatud jahindus ja seda teenindavad tegevusalad). Näiteks kui äriühing on tegelenud kaubandusega, aga alates 2013. aastast on äriregistris registreeritud tegevusalaks põllumajandus, siis hakatakse viieaastast perioodi arvestama alates sellest, kui taotleja tegevusalaks äriregistrisse kantakse põllumajandus. Kui äriühingus, sihtasutuses või mittetulundusühingus on mitu noort põllumajandustootjat, kes on äriühingu, sihtasutuse või mittetulundusühinguga liitunud erineval ajal, siis arvestatakse viieaastast perioodi kõige varem äriühinguga, sihtasutusega või mittetulundusühinguga liitunud noore põllumajandustootja järgi. Näiteks kui põllumajanduslik majapidamine asutati 03.04.2012, siis on võimalik toetust saada veel kolm aastat (2015., 2016. ja 2017. aasta eest).

Kui äriühingu omanik on kuulunud varem teise äriühingu, mille tegevusala on põllumajandus, omanike hulka või juhatusse või on olnud varem sellise mittetulundusühingu või sihtasutuse liige, mille tegevusalaks on olnud põllumajandus, siis on tegemist sellise äriühinguga, kus omanik või üks omanikest ei kuulu esmakordselt põllumajandusega tegeleva äriühingu asutajate hulka ja teda ei saa pidada esmakordselt alustavaks nooreks põllumajandustootjaks, kuna ta ei vasta määruse (EL) 1307/2013 art 50 lõike 1 a nõuetele. Seega see taotleja ei vasta noore põllumajandustootja toetuse saamise nõuetele.

Kui sihtasutuse või mittetulundusühingu liige on kuulunud varem teise äriühingu omanike või juhatuse liikmete või mittetulundusühingu või sihtasutuse liikmete hulka, siis on tegemist sellise sihtasutuse või mittetulundusühinguga, kus selle liige või üks liikmetest ei kuulu esmakordselt põllumajandusliku tegevusega alustava sihtasutuse või mittetulundusühingu asutajate hulka ja teda ei saa pidada esmakordselt alustavaks nooreks põllumajandustootjaks, kuna ta ei vasta määruse (EL) 1307/2013 art 50 lõike 1 a nõuetele. Seega see taotleja ei ole vasta noore põllumajandustootja toetuse saamise nõuetele ja noore põllumajandustootja toetust ei maksta.

Määruse § 14 lõike 2 kohaselt võib noore põllumajandustootja toetust taotleda kuni 39 hektari põllumajandusmaa kohta, mis vastab §-s 3 sätestatud nõuetele ning kus täidetakse §-des 4–7 ja 10–13 sätestatud nõudeid. Noore põllumajandustootja toetuse ühikumäär on 25% ÜPT ühikumäärast. Noore põllumajandustootja toetust võib taotleda kuni 39 hektari põllumajandusmaa kohta, mis tähendab, et kui taotlejal on rohkem kui 39 hektarit põllumajandusmaad, makstakse noore põllumajandustootja toetust ÜPT ühikumäärast 25% suurema ühikumäära alusel 39 hektari kohta ning ülejäänud põllumajandusmaa kohta makstakse toetust ÜPT ühikumäära alusel.

Paragrahvides 3–7 on kehtestatud otsetoetuste üldised nõuded, mis kehtivad kõikidele otsetoetuste taotlejatele. Paragrahvides 10–13 on ÜPT ning kliima- ja keskkonna toetuse nõuded, mis on kohustuslikud ka noore põllumajandustootja taotleja jaoks.

Määruse § 14 lõike 3 kohaselt teeb noor põllumajandustootja üksinda või koos teiste noorte põllumajandustootjatega äriühingu üle komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 49 lõike 1 punktis b nimetatud tõhusat ja pikaajalist kontrolli, kui:

- 1) noor põllumajandustootja omab üksinda või koos teiste noorte põllumajandustootjatega täisühingus või usaldusühingus 100% häälest ja iga noor põllumajandustootja on täis- või usaldusosanik;
- 2) noor põllumajandustootja omab üksinda või koos teiste noorte põllumajandustootjatega 100% osühingu osakutest, aktsiaseltsi aktsiatest või tulundusühistus osakutest ja osanik või aktsionär on osühingu, aktsiaseltsi või tulundusühistu juhatuse liige.

Noor põllumajandustootja omab kontrolli äriseadustiku § 2 lõikes 1 nimetatud äriühingu, tulundusühistute seaduses nimetatud tulundusühistute puhul, mittetulundusühingute seaduses nimetatud mittetulundusühingu puhul ja sihtasutuste seaduses nimetatud sihtasutuse puhul, kui talle kuulub 100% häälest ja ta kuulub ka äriühingu juhatusse.

Juhul, kui toetust taotleva äriühingu osanikuks, aktsionäriks või liikmeks on juriidiline isik, peab ka see juriidiline isik vastama noore põllumajandustootja toetuse saamise nõuetele ning tema osanik, aktsionär või liige peab kuuluma toetust taotleva äriühingu juhatusse.

Määruse § 14 lõige 4 sätestab, et kui lõike 3 punktis 2 nimetatud äriühingu osanike, aktsionäride või liikmete arv on suurem kui äriühingu juhatuse liikmete arv, ei pea kõik osanikud, aktsionärid või liikmed kuuluma äriühingu juhatusse.

Määruse § 14 lõike 5 kohaselt teevad noored põllumajandustootjad mittetulundusühingu üle komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 49 lõike 1 punktis b nimetatud tõhusat ja pikaajalist kontrolli, kui kõik mittetulundusühingu liikmetest vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 lõikes 2 sätestatud nõuetele.

Mittetulundusühingu puhul peavad kõik ühingu liikmetest vastama noore põllumajandustootja tingimustele (kuni 40-aastane ja asub esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina või asutab põllumajandusliku majapidamise viis aastat enne seda, kui nad esitasid esimest korda ÜPT taotluse).

Määruse § 14 lõike 6 kohaselt teevad noored põllumajandustootjad sihtasutuse üle komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 49 lõike 1 punktis b nimetatud tõhusat ja pikaajalist kontrolli, kui kõik sihtasutuse nõukogu liikmed vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 lõikes 2 sätestatud nõuetele (kuni 40-aastane ja asub esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina või asutab põllumajandusliku majapidamise viis aastat enne seda, kui nad esitasid esimest korda ÜPT taotluse).

Eelnõu § 1 punktiga 10 täiendatakse määruse § 15 lõiget 3. Muudatusega ei pea juriidilised isikud enam esitama andmeid tõhusa ja pikaajalise kontrolli omamise kohta, vaid PRIA saab need andmed äriregistrist kätte. Vaid MTÜ-d peavad esitama eelneva viie aasta liikmete nimekirja.

Eelnõu § 1 punktiga 11 parandatakse määruse § 15 lõiget 6 tulenevalt määruse lisa 4 „Aktiivse tootja tõendamise vorm“ kehtetuks tunnistamisega.

Eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse määruse § 22 lõikega 3. Maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 34 “Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“ taotlusperiood on juba lõppenud ning toetuse taotlemise ajal kehtis füüsilisest isikust taotlejale võimalus tõendada, et ta on aktiivne põllumajandustootja põhjusel, et tema põhiliseks tegevuseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 lõike 2 punkti c tähenduses on põllumajanduslik tegevus, kui tema kasutada on rohkem kui 10 hektarit põllumaad. Seetõttu loetakse 2016. aastal füüsilisest isikust taotleja põhiliseks tegevuseks põllumajanduslik tegevus lisaks § 2 lõikes 4 sätestatule ka siis, kui tema kasutada on rohkem kui 10 hektarit põllumaad. Seega saab füüsilisest isikust taotleja 2016. aastal tõendada, et tema põhiliseks tegevuseks on põllumajanduslik tegevus nii sel juhul, kui tema kasutada on rohkem kui 10 hektarit põllumaad kui ka siis, kui tema taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal moodustasid tema kõikidest tuluallikatest saadud tuludest vähemalt 50 protsenti põllumajanduslikust tegevusest saadud tulud ja otsus taotluse rahuldamise kohta tehakse taotlejatele soodsamate tingimuste alusel.

Alates 2017. aastast jäävad kõigile otsetoetuse taotlejatele kehtima vaid §-s 2 sätestatud nõuded.

Eelnõu § 1 punktiga 13 asendatakse lisad 1 ja 5 selle määruse lisadega.

Eelnõu § 1 punktiga 14 tunnistatakse kehtetuks määruse lisa 3, milleks on noore põllumajandustootja lisavorm, ja lisa 4, milleks on aktiivse tootja tõendamise vorm.

Eelnõu §-ga 2 tunnistatakse kehtetuks maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 34 „Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“ § 6 lõike 3 punkt 4, milles on esitatud nõue, et kui taotleja tegutseb maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ § 2 lõikes 2 nimetatud tegevusalal, esitab ta sama määruse lisas 4 toodud aktiivse tootja tõendamise vormil andmed oma põllumajandusliku tegevuse kohta.

2016. aastal on lisaks eelnõu § 1 punktides 1 ja 2 kirjeldatud tõendamiseviise kasutades erandina füüsilisest isikust taotlejal võimalik kvalifitseeruda aktiivseks põllumajandustootjaks, kui tema põhiliseks tegevuseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 lõike 2 punkti c tähenduses põllumajanduslik tegevus ka siis, kui tema kasutada on rohkem kui kümme hektarit põllumaad.

Eespool toodud põhjustel ei pea enam esitama maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ lisas 4 toodud vormi, kuna see vorm tunnistatakse kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel on lähtutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (EÜT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), ning komisjoni delegeeritud määrusest (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.06.2014, lk 1–47).

4. Määruse mõjud

ÜPT taotleja jaoks on määruses kaks olulist muudatust, aktiivse põllumajandustootja mõiste täiendamine ja põllumajandusliku tegevuste nõuete täpsustamine. Aktiivse põllumajandustootja mõiste on sätestatud EL-i õiguses ja selle kohaselt ei maksta otsetoetusi teatud majandustegevusega, näiteks kinnisvaraga, spordirajatiste ja puhkemajade haldamisega või üksnes metsamajandusega tegelevatele isikutele. Sellistel isikutel on siiski võimalik tõendada, et põllumajanduslik tegevus moodustab olulise osa nende majandustegevusest. Aktiivse põllumajandustootja nõudele vastamist ei kontrollita taotleja puhul, kelle taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaasta või kelle jooksva aasta eeldatav otsetoetuste summa on kuni 5000 eurot. Määrusega tehtavate muudatuste tulemuseks on nii taotlejate halduskoormuse vähenemine kui ka PRIA töökoormuse vähenemine, andes viimasele võimaluse administratiivselt juba taotluste vastuvõtmisel taotlusel märgitud põllumajandusmaa pindala suuruse alusel välja selgitada, kas tegemist on aktiivse tootja mõistele vastava taotlejaga või mitte.

Otsetoetuse taotleja tehtavad minimaalsed tegevused peavad tagama, et taotlusel märgitud põllumajandusmaal, millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega või mis on karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras, on välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad peab olema võimalik kasutada põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta järgmisel kasvuperioodil. Selleks tuleb toetusõiguslikul põllumajandusmaal kasvatada põllumajanduskultuuri hiljemalt 15. juunist või hooldada rohumaad niitmise teel, karjatada või hooldada muul viisil, mis annab niitmise sarnase tulemuse või hoida põllumajandusmaad kesas. Määruse muudatusega ei kehti enam tootmistegevuse või majapidamises kasutada oleva põllumajandusmaa suurusega seotud erisused. Rohumaa või sööti jäetud maa hooldamine peab olema läbi viidud niitmise või muul viisil hooldamise teel ning niide ja hekseldatud rohi peab olema kokku kogutud. Erandina võib põllumajandusmaa hooldamise tulemusena jätta hekseldatud rohu põllule kuni 15 protsendil taotleja kasutuses olevast toetusõiguslikust põllumajandusmaast, mille kohta taotletakse toetust.

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõudeid reguleeriva paragrahvi täiendamisega täpsustatakse õigusselguse huvides poolloodusliku koosluse ja ÜPT toetuste nõuete täitmise korda, juhul kui taotleja taotleb samale põllumajandusmaale mõlemat toetust.

Kliima- ja keskkonnatoetuse nõuete puhul on mõjud eelkõige seotud nii püsirohuma sailitamise kohustuse juures eelkõige teabe edastamisega põllumajandustootjatele ja lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri kasvatamisel võimalike mullaharimisviiside täpsustamisega.

Püsirohuma suhtarvu säilitamine on Eestis tagatud riigi tasemel. Kuna 2015. aasta oli uue ühise põllumajanduspoliitika reformi ja sellest tulenevate uute meetmete rakendamise esmane aasta, ilmnes uue püsirohuma sailitamise suhtarvu määramisel tõsiasi, et püsirohumaade osakaal on Eesti mõistes oluliselt langenud. Näiteks kui 2014. aastal oli püsirohumaade osakaal põllumajandusmaast u 31%, siis esialgsete andmete kohaselt oli 2015. aasta 15. detsembri seisuga vastav näitaja u 26%. Samas tuleb arvestada, et uute nõuete alusel on alates 2015. aastast püsirohuma sailitamise kohustusest vabastatud väikepõllumajandustootjate skeemis osalejad ja tunnustatud mahetootjad.

Lämmastikku siduvat põllumajanduskultuuri kasvatatavaid põllumajandustootjaid puudutab muudatus, millega täpsustatakse pärast viljelemist taliviljade külviga seonduvate mullaharimisviiside kasutamist lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri, mis oli senikehtiva määruse tingimuste kohaselt piiratud.

Alates 2016. aastast muudetakse noore põllumajandustootja toetuse puhul juriidilise ettevõtte tingimusi. 2015. aastal taotles noore põllumajandustootja toetust 806 taotlejat, kellest 482 olid juriidilised isikud, nendest 81 ettevõttel oli ühisjuhtimine (noor/noor; noor/mitte noor) ja nendest 43 ettevõttel oli ühisjuhtimine noor/mitte noore põllumajandustootjaga. Nendest 43 ettevõttest sai toetust 15 ettevõtet. 15-st toetust saanud taotlejast kahel oli 2015. aasta viies tegevusaasta ehk viimane, mil nad toetuse nõuetele vastasid. Seega puudutab muudatus 2015. aastal noore põllumajandustootja toetuse saajatest 13 taotlejat. Juhul, kui nende omanike ja juhatuse liikmete hulgas on toimunud muudatusi ja äriühing vastab noore põllumajandustootja toetuse uutele tingimustele, arvestatakse nende ümberkorralduste puhul noore põllumajandustootja toetuse saamise aastaid nii, nagu 2015. aasta määramiste ajal.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruste muudatuste rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse muudatustega seonduvat on tutvustatud põllumajandustootjate esindusorganisatsioonide esindajatele Maaeluministeeriumis aset leidnud Põllumajanduse ja Maaelu Arengu Nõukogu (PMAN) istungitel 2015. aasta 30. novembril ja 2016. aasta 29. veebruaril. Ettekanded ja protokollid on kättesaadavad Maaeluministeeriumi veebilehel <http://www.agri.ee/et/pollumajanduse-ja-maaelu-arengu-noukogu>. Samuti käsitleti muudatusi puudutavaid küsimusi kliima- ja keskkonnatoetusega seonduva Euroopa Komisjoni poolt läbi viidava avaliku arutelu käsitleval nõupidamisel.

Mõlemas kaasamisvormis esitlesid tootjaorganisatsioonid seisukohtade väljaselgitamiseks läbiviidud elektroonilisi küsitlusi. Nii oli Eesti Põllumeeste Keskliidu veebilehe kaudu võimalik märtsi esimesel nädalal arvamust avaldada rohumaa hooldamise viiside kohta. Selle tulemusena pooldas rohumaa hooldamisel hekseldatud rohu maha jätmise täielikku keelustamist küll 71,8% küsitlusele vastanutest, kuid majapidamise maakasutuse suurusgruppide järgi vastuseid analüüsisid oli näha, et väiksemate maakasutajate jaoks oleks kogu hekseldatud rohu kokku kogumine probleemiks. Seetõttu oli püstitatud lisaküsimus: kui suur osa põllumajandustootjatest pooldab rohumaal näiteks 10% ulatuses hekseldatud rohu maha jätmist, millele avaldas toetust 72,1% vastanutest. Sarnase küsitluse viis läbi ka Eestimaa Talupidajate Keskliit, mille tulemusena samuti toetati osalist hekseldatud rohu maha jätmise võimalust. Kirjalikult esitasid oma seisukohad veel ka Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Looduse Fond, Erametsaliit.

Noore põllumajandustootja toetuse puhul on küsitud arvamust, kas rakendada määruse 639/2014 muudatusest tingitud võimalust muuta noore põllumajandustootja toetuse andmise tingimusi juriidilisest isikust taotlejate osas või mitte. MTÜ Eesti Noortalunikud ja Eesti Põllumeeste Keskliit, kes esitasid oma kirjalikud ettepanekud 2015. aasta sügisel, olid seisukohal, et selleks, et säiliks toetuse sihipärane kasutamine, tuleks toetust anda vaid sellisele juriidilisele isikule, mis kuulub ainult noore põllumajandustootja nõuetele vastava(te)le isiku(te)le ja mille juhatuses on samuti ainult noored põllumajandustootjad. Samuti on muudatust tutvustatud novembris 2015. aastal ka PMAN-is.

Kliima- ja keskkonnatoetuse ühe nõude osas, mis puudutab otseselt lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvatamist ja sellistel aladel mullaharimisviiside kasutamist, on arvamust küsitud Maaülikooli teadlastelt ning sama küsimuse arutelu toimus ka 30.11.2015 toimunud PMANi koosolekul. Lisaks on läbi räägitud põllumajandustootjate esindajatega 05.02.2016 toimunud kliima- ja keskkonnatoetuse avaliku konsultatsiooni teemalisel ümarlaul.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile ning Rahandusministeeriumile, kes kooskõlastasid eelnõu märkusteta ja parandusteta. Eesti Erametsaliit on kirjalikult avaldanud seisukoha mitte toetada põllumajandusliku tegevuse nõuete erisustes 15 protsendil taotleja kasutuses olevast toetusõiguslikust põllumajandusmaast, millele kohta taotletakse toetust, hekseldatud rohu maha jätmise piirangu kehtestamist. Lisaks esitas PRIA mitmeid ettepanekuid määruse eelnõu ja seletuskirja parandamiseks, mis on PRIAga läbi arutatud ning mida on osaliselt arvestatud lähtudes Euroopa Komisjoni kommentaaridest ja soovitudest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler